

Meedoen met de Ooievaarspas: hoe kan het beter?

Deel 2: scenario's voor de gemeente Leidschendam-Voorburg

Meedoen met de Ooievaarspas: hoe kan het beter?

Deel 2: Scenario's voor de gemeente
Leidschendam-Voorburg

Rapport
Gemeente Leidschendam-Voorburg

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
H1 Inleiding scenario-onderzoek	3
1.1 De Ooievaarspas	3
1.2 Drie toekomstscenario's voor de Ooievaarspas	3
1.3 Onderzoeksaanpak	3
1.4 Leeswijzer	4
H2 Criteria voor de scenario's	5
2.1 Uitgangspunten op basis van het minimabeleid	5
2.2 Criteria	5
H3 Drie scenario's voor de toekomst	8
3.1 Scenario 1: een participatieregeling zonder pas	8
3.2 Scenario 2: Ooievaarspas 2.0; een verbeterde Ooievaarspas	10
3.3 Scenario 3: Een lokale L-V pas	12
3.4 Samenvattend	14
Colofon	15

Dit document (inclusief eventuele bijlagen) is opgesteld door BMC en de (auteurs)rechten met betrekking tot de inhoud en het format van dit document berusten bij BMC. Dit document is uitsluitend bedoeld voor gebruik door de opdrachtgever en mag niet worden gepubliceerd of aan anderen ter beschikking worden gesteld zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van BMC.

Samenvatting

De Ooievaarspas is een instrument van de gemeente Leidschendam-Voorburg om maatschappelijke participatie te bevorderen binnen het minimabeleid, specifiek gericht op sport, cultuur en recreatie. De gemeente heeft recentelijk een evaluatieonderzoek uitgevoerd om de huidige pas te beoordelen en de behoeften en ervaringen van inwoners, professionals en partners te inventariseren. Dit heeft geleid tot drie mogelijke scenario's voor de toekomst van de Ooievaarspas:

1. **Participatieregeling zonder pas:** In dit scenario ontvangen inwoners een financiële bijdrage van de gemeente voor activiteiten, zonder daarvoor een specifieke pas te hoeven gebruiken. Dit voorkomt stigmatisering enerzijds, maar beperkt maatwerkmogelijkheden en het toevoegen van extra regelingen/instrumenten anderzijds. De gemeente kan eenvoudiger budgetteren, maar heeft minder inzicht in de bestedingen van de bijdrage door inwoners.
2. **Ooievaarspas 2.0; een verbeterde Ooievaarspas:** Een verbeterde versie van de huidige pas, met eenvoudige aanvraagprocedures en ondersteuning voor kwetsbare groepen. Deze pas bevordert inclusiviteit en toegang tot diverse activiteiten. Het blijft echter een fysieke pas die enige stigmatisering kan veroorzaken, en de gemeente blijft deels afhankelijk van de samenwerking met Bureau Ooievaarspas.
3. **Lokale L-V pas:** Een lokale variant met meer focus op lokale activiteiten en meer regie voor de gemeente. Dit scenario biedt vrijheid om aan te passen aan lokale behoeften, maar brengt hogere kosten met zich mee.

De criteria waarop de drie scenario's zijn gewogen, zijn:

1. **Inclusief:** De regeling moet deelname aan sport, cultuur en recreatie mogelijk maken voor alle inwoners met een laag inkomen, met extra aandacht voor kinderen, jongeren en inwoners met een niet-Nederlandse herkomst.
2. **Gebruikersvriendelijk:** Een eenvoudig en toegankelijk aanvraagproces, zowel online als fysiek, met duidelijke instructies en meertalige ondersteuning.
3. **Draagt bij aan meedoen:** Gericht op actieve participatie, met toegang tot diverse activiteiten voor alle leeftijdsgroepen en subculturen.
4. **Destigmatiserend:** Voorkomen van stigmatisering door minimale identificatieplicht en bewustwording bij aanbieders.
5. **Flexibiliteit en grip voor gemeente:** Aanpasbaar aan veranderende omstandigheden, met inzicht in gebruik en kosten.
6. **Budgetneutraal:** Past binnen het huidige financiële kader, met verlaging van administratieve lasten.

Onderstaande tabel laat de weging van de drie scenario's op de zes criteria zien. De weging is een indicatie, gebaseerd op de gesprekken uit de evaluatie (rapport 1). Deze zijn niet verder getoetst binnen de gemeente of de samenwerkingspartners.

Tabel 1 Scorematrix voor de drie scenario's op basis van kenmerkende criteria

	Scenario 1 Geen pas	Scenario 2 Ooievaarspas 2.0	Scenario 3 Lokale L-V pas
Beoordelingscriteria			
Inclusief	++	+	+
Gebruikersvriendelijk	+	+/-	+
Draagt bij aan participatie	+	+	+
Destigmatiserend	++	+/-	+
Flexibiliteit en grip	+	+/-	++
Budgetneutraal	+	+/-	-

Deze weging geeft een beeld van voor- en nadelen waar de gemeente rekening mee kan houden bij de keuze van een scenario.

H1 | Inleiding scenario-onderzoek

1.1 De Ooievaarspas

In de gemeente Leidschendam-Voorburg kunnen mensen met een laag inkomen gebruikmaken van de Ooievaarspas. De Ooievaarspas is een kortingspas met als doel minima te laten deelnemen aan de samenleving en te ondersteunen door bijvoorbeeld (meer) te bewegen, eenzaamheid te voorkomen en op te heffen en cultuurdeelname te stimuleren. De gemeenten Leidschendam-Voorburg, Rijswijk en Den Haag voeren de Ooievaarspas gezamenlijk uit met een aantal lokale accenten als het om (lokale) partners gaat. De organisatie en een belangrijk deel van de administratie wordt door de gemeente Den Haag gedaan.

1.2 Drie toekomstscenario's voor de Ooievaarspas

De afgelopen maanden heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg een evaluatie-onderzoek¹ uitgevoerd van de Ooievaarspas. Met de evaluatie van de huidige pas komt ook de vraag welke toekomstscenario's voorhanden zijn. In dit rapport, deel 2 van "Meedoen met de Ooievaarspas: hoe kan het beter?", staan deze toekomstscenario's voor de Ooievaarspas centraal. Ze geven een antwoord op de laatste deelvraag:

Deelvraag 9: Hoe zien toekomstige scenario's voor de Ooievaarspas eruit die bijdragen aan de doelen van de gemeente Leidschendam-Voorburg?

Op basis van het evaluatie-onderzoek en voorbeelden van andere gemeenten, zijn er in overleg met de gemeente Leidschendam-Voorburg drie scenario's geformuleerd:

1. Een participatieregeling zonder pas
2. De Ooievaarspas 2.0; een verbeterde Ooievaarspas
3. Een lokale L-V pas

1.3 Onderzoeksaanpak

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft vooraf de wens geuit om indien mogelijk uit te gaan van de huidige situatie en om bij voorkeur stap voor stap wijzigingen te kunnen doorvoeren. In deel 1 vond u al aanbevelingen om de effectiviteit van de Ooievaarspas te kunnen verbeteren, ongeacht het scenario. In dit deel, deel 2, zetten we de drie scenario's uiteen die we wegen op basis van belangrijke criteria. Die criteria zijn geformuleerd op basis van de doelen en uitgangspunten van het minimabeleid en de bevindingen uit het evaluatieonderzoek in deel 1. Voor de weging per criterium maken we gebruik van argumenten die zijn gegeven aan positieve of negatieve ervaringen van inwoners, gemeente en organisaties bij de huidige werkwijze. Hier is geen toetsing of verder onderzoek naar gedaan. Deze weging is dus ook slechts een indicatie, om de gemeente richting te geven in de afweging welk scenario om welke reden zij gaat inzetten.

¹ De resultaten van de evaluatie kunt u terugvinden in deel 1 van "Meedoen met de Ooievaarspas: hoe kan het beter?".

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk lichten we de criteria voor de scenario's toe. Vervolgens schetsen we in hoofdstuk 3 drie mogelijke toekomstscenario's voor de Ooievaarspas in de gemeente Leidschendam-Voorburg.

H2 | Criteria voor de scenario's

2.1 Uitgangspunten op basis van het minimabeleid

De Ooievaarspas is één van de instrumenten die de gemeente Leidschendam-Voorburg heeft in het kader van het minimabeleid. De hoofddoelstelling van de Ooievaarspas is het bevorderen van maatschappelijke participatie, specifiek op het gebied van sport, cultuur en recreatie.

Momenteel wordt er een nieuwe visie ontwikkeld voor het minimabeleid met de volgende uitgangspunten:

- Specifiek gericht op inwoners in kwetsbare situaties.
- Onverminderde ondersteuning van kinderen gezien de gevolgen van armoede en uitsluiting voor hun ontwikkeling en toekomst.
- Huishoudens met een niet-westerse achtergrond en statushouders vragen extra inzet.
- De regelingen zijn gericht op het kunnen participeren in de samenleving.
- De aangeboden voorzieningen sluiten aan bij de behoefte.
- De aangeboden voorzieningen stellen mensen daadwerkelijk in staat om mee te doen.
- Het systeem van de regelingen en het aanvraagproces moeten eenvoudiger en toegankelijker zodat inwoners er (zoveel mogelijk) op eigen kracht en in eigen regie gebruik van kunnen maken.
- De dienstverlening is integraal en in staat tot het organiseren van maatwerk.
- De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van extra ondersteuning door maatwerk en sociale participatie, aansluitend op de lokale situatie en gemeenschap.
- Het streven is om binnen de bestaande budgetten van de bijzondere bijstand en de minimaregelingen te blijven.

Deze doelstellingen en uitgangspunten leiden tot een aantal criteria die we bespreken in de volgende paragraaf.

2.2 Criteria

Gebaseerd op het minimabeleid, zien we dat de volgende criteria belangrijk zijn voor een toekomstscenario voor een instrument waarmee inwoners met een laag inkomen in staat zijn te participeren op het gebied van sport, cultuur en recreatie: inclusief, gebruiksvriendelijk, draagt bij aan het meedoen, destigmatiserend, flexibiliteit en grip voor de gemeente, binnen de huidige middelen. Hieronder een nadere toelichting per criterium:

Inclusief

Het instrument biedt alle inwoners met een laag inkomen de mogelijkheid om te participeren in Leidschendam-Voorburg op cultureel, sportief en sociaal gebied. Het instrument biedt voordelen en ondersteuning voor diverse doelgroepen, waarbij extra aandacht is voor kinderen, jongeren en inwoners met een niet-Nederlandse herkomst.

Gebruiksvriendelijk

Het instrument dient zo eenvoudig mogelijk te zijn in gebruik. Het systeem van de regelingen en het aanvraagproces moeten eenvoudig en toegankelijk zijn.

Voor inwoners

Het instrument moet makkelijk toegankelijk zijn voor alle mensen die vallen onder het minimabeleid in de gemeente. Het aanvraagproces moet zo eenvoudig en laagdrempelig mogelijk zijn: weinig formulieren en waar mogelijk gegevens koppelen zodat er maar een keer gegevens hoeven te worden opgevraagd. Geen uitgebreide formulieren, via één toegang, zowel online als fysiek. Duidelijke instructies en ondersteuning zijn beschikbaar, inclusief meertalige opties en voor mensen met een beperking. Daarnaast moet het instrument toegankelijke informatie bieden over het aanbod en gebruik.

Voor aanbieders

Voor aanbieders moet het aantrekkelijk zijn om mee te doen aan de regeling. Dat betekent goede informatie, genoeg tijd voor de aanvraag, mogelijkheden tot aanpassingen tussentijds en lage administratieve lasten.

Draagt bij aan meedoen in Leidschendam-Voorburg

Het instrument is gericht op het actief kunnen participeren. Belangrijk daarbij is dat de aangeboden voorzieningen aansluiten bij de verschillende behoeften. Het instrument biedt toegang tot activiteiten zoals sport, cultuur en recreatie, voor alle leeftijdsgroepen. En met een variëteit die aansluit bij verschillende (sub)culturen.

Destigmatiserend

Destigmatisering gaat over het tegengaan van (zelf)stigma van pasgebruikers. Gebruikers van de Ooievaarspas hoeven zich niet anders te voelen of anders worden behandeld dan andere bezoekers of sporters, bijvoorbeeld doordat zij een identificatieplicht (met alle handelingen vandien) met de Ooievaarspas hebben en andere deelnemers van een activiteit niet.

Flexibiliteit en grip voor gemeente

Flexibiliteit gaat erover dat de gemeente in het instrument ook andere dingen kan toevoegen, zoals bijvoorbeeld de energietoeslag. Grip gaat erover dat inzicht in het gebruik en de kosten makkelijk boven tafel te halen zijn zodat er op gestuurd kan worden.

De uitvoering van de regeling uitvoerbaar binnen de bestaande middelen voor de gemeente)

Het instrument moet passen binnen de bestaande middelen (financieel en capaciteit).

H3 | Drie scenario's voor de toekomst

In dit hoofdstuk lichten we drie toekomstscenario's toe en wegen we de scenario's aan de zes criteria². De drie gewogen toekomstscenario's zijn:

1. Een participatieregeling zonder pas
2. De Ooievaarspas 2.0; een verbeterde Ooievaarspas
3. Een lokale L-V pas

3.1 Scenario 1: een participatieregeling zonder pas

Het is mogelijk om een participatieregeling uit te voeren zonder pas. Een aantal gemeenten in Nederland hebben een meedoenregeling of participatieregeling zonder pas. De gemeenten Voorschoten en Wassenaar hebben bijvoorbeeld de regeling maatschappelijke participatie. Inwoners met een laag inkomen kunnen een tegemoetkoming krijgen om deel te nemen aan culturele, sportieve of sociale activiteiten. Alleen de kosten die gemaakt zijn voor dit doel worden vergoed. Daarom worden de kosten uitbetaald op basis van declaratie. Het gaat om een vast bedrag per jaar en inwoners moeten facturen bewaren omdat die opgevraagd kunnen worden door de gemeente. Dit is juridisch verplicht, omdat het anders om inkomensondersteuning gaat en de Belastingdienst het als inkomen ziet. Dit heeft dan weer gevolgen voor toeslagen en andere voorzieningen. De gemeente kan ervoor kiezen om de regeling door Stichting Leergeld die nu de kindregeling uitvoert, te laten uitvoeren. Het bereik van die regeling is erg hoog. Gemeenten hebben verschillende criteria qua hoogte van het jaarlijkse bedrag en sommige gemeenten maken verschil in bedrag voor kinderen van 0-18 jaar of volwassenen. Gemeenten hebben vaak een lijst waarin staat welke kosten mensen mogen declareren. We wegen hieronder voor dit scenario elk criterium.

Inclusief

Bij een participatieregeling krijgen mensen met een laag inkomen toegang tot culturele, sportieve en recreatieve activiteiten die anders onbetaalbaar zouden zijn. De inwoners bepalen zelf waar ze het geld aan besteden. De hoogte van het bedrag bepaalt de mate van deelname aan activiteiten; hoe hoger het bedrag, hoe vaker of meer iemand kan deelnemen aan activiteiten. Een participatieregeling heeft geen kortingen, gratis uitjes of andere aanbiedingen. Nadeel van deze regeling is dat de gemeente niet actief activiteiten aanbiedt, mensen moeten zelf goed op de hoogte zijn van wat er allemaal is.

Score +-

Gebruikersvriendelijk

Inwoners

Inwoners kunnen zelf bepalen waar ze het bedrag aan besteden. Het grootste nadeel is dat inwoners facturen of bonnetjes moeten bewaren en soms ook inleveren. De mogelijkheid bestaat dat als blijkt dat mensen het geld niet hebben uitgegeven aan de activiteit, ze het geld moeten terugbetalen. Ze hoeven geen pas of identificatiebewijs bij zich te hebben als ze gebruikmaken van het instrument.

² We hebben geen participatieonderzoek onder inwoners gedaan dus de mening van de inwoners hebben we niet meegenomen.

Score +

Aanbieders

Er is geen sprake van aanbieders waar afspraken mee moeten worden gemaakt, omdat het bedrag aan de inwoner wordt uitbetaald. Daar zit ook een nadeel aan, namelijk dat aanbieders iets extra's willen doen voor mensen met een laag inkomen, nu geen instrument meer hebben om samen met de gemeente te werken.

Score ++

Draagt bij aan het bevorderen van maatschappelijke participatie

Het instrument draagt bij aan het bevorderen van maatschappelijke participatie. Mensen kunnen zelf de activiteit kiezen. De vergoeding is voor specifieke activiteiten zoals sportlessen, cursussen of culturele activiteiten. Mensen moeten wel zelf de activiteit gaan zoeken en aanbieders hebben geen weet dat het gaat om een mogelijke kwetsbare inwoner. Zij kunnen daardoor niet nog wat extra's betekenen als het gaat om kleding, materiaal of een kamp.

Score +

Destigmatiserend

Doordat er een bedrag wordt overgemaakt naar de inwoner en hij of zij het geld zelf kan besteden, is er geen sprake van stigmatisering. De inwoner heeft geen andere positie of handeling dan andere gebruikers van de activiteit.

Score ++

Flexibiliteit en grip voor gemeente

De gemeente kan het bedrag ophogen en ook de mogelijkheden waar het bedrag voor ingezet kan worden. Flexibiliteit is daardoor hoog. Grip hebben op de kosten is makkelijk, maar grip hebben op de mate van 'meedoen' en zicht hebben op welke activiteiten worden gebruikt, is wat minder.

Score +

Budgetneutraal

Wanneer er gekozen wordt voor een meedoenregeling, dan zitten de uitvoeringskosten met name in de aanvraagprocedure (aanvraagformulier, bewijsstukken). Dat zal vergelijkbaar zijn met de huidige werkwijze. Het bedrag dat jaarlijks wordt uitgekeerd, is beïnvloedbaar, waardoor dit scenario binnen de huidige middelen kan worden uitgevoerd. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat bij een jaarlijks bedrag van € 250,- de kosten hoger zullen zijn. De hele uitvoering die nu bij het Bureau Ooievaarspas is belegd, kan in dit scenario komen te vervallen. Daarmee zullen de uitvoeringskosten lager zijn.

Score +

3.2 Scenario 2: Ooievaarspas 2.0; een verbeterde Ooievaarspas

Het evaluatieonderzoek in deel 1 laat zien dat het mogelijk is om de Ooievaarspas zoals die nu is ingericht te verbeteren. In dit scenario is het mogelijk om uit te gaan van de huidige situatie en, indien nodig, stap voor stap wijzigingen door te voeren. Huidige knelpunten zijn onder andere:

- Het aanvraagproces is ingewikkeld voor de inwoners, maar ook voor de gemeente.
- Onduidelijke informatievoorziening voor zowel de inwoners als de aanbieders.
- Inefficiënt werkproces binnen de gemeente.
- Aanbieders moeten ervoor betalen.
- Communicatie en afstemming met Bureau Ooievaarspas kan beter.
- Het contract met Bureau Ooievaarspas is niet meer up-to-date.
- Geen inzicht in het gebruik van de pas, we weten het bereik maar niet het gebruik en aan welke activiteiten.
- Geen inzicht in de uitvoeringskosten; we weten niet hoeveel tijd mensen binnen de gemeente besteden aan de Ooievaarspas (aanvragen, administratieve afhandeling).
- Er is behoefte aan meer lokale aanbieders in Leidschendam-Voorburg.
- Weinig grip op rechtmatig gebruik.
- Geen zicht op of de doelstellingen worden behaald.
- De interface, de website en het systeem zijn wel toe aan een 2.0-versie (zie bijvoorbeeld Zoetermeerpas).
- Er is overlap en/of verwarring voor inwoners met andere regelingen voor minima, zoals de tegemoetkoming school-, cultuur- en sportkosten en de regeling van Stichting Leergeld.

Voor dit scenario Ooievaarspas 2.0 gaan we uit van een situatie waarin bovenstaande zaken zijn verbeterd. Zoals hieronder aangegeven vraagt dat dus wel capaciteit, bijvoorbeeld voor het opstellen van een nieuw contract waarmee de gemeente regie heeft wat betreft verantwoording, besteding en maatwerk. Daarnaast wordt er gewerkt aan het gebruiksvriendelijk maken van de pas voor inwoners en aanbieders en het efficiënter maken van het interne werkproces. De mate van verbetering van deze 2.0-versie ten opzichte van de huidige situatie bepaalt de score; hoe meer er is verbeterd, hoe hoger de score. In deel 1 hebben we aanbevelingen gedaan voor de randvoorwaardelijke factoren die nodig zijn voor dit scenario. Hieronder de weging van het scenario Ooievaarspas 2.0.

Inclusief

Een aanvraag voor de Ooievaarspas 2.0 is toegankelijk voor alle inwoners met een minimum inkomen. Ouderen, jongeren, mensen met een beperking en niet-Nederlands sprekenden kunnen de pas krijgen en toegang tot de activiteiten van aanbieders. Specifieke voordelen en ondersteuning zijn beschikbaar voor diverse groepen, zoals uitjes voor kinderen. Nadeel is dat het aanbod van de pas bepaalt aan welke activiteiten mensen kunnen meedoen. Als er gericht aanbod is voor bijvoorbeeld mensen met een beperking, dan pas is het voor deze groep inclusief.

Score +

Gebruikersvriendelijk

Het instrument bestaat uit een overzichtelijke website waarbij inwoners met recht op een minimavoorziening, kunnen kiezen welke culturele activiteiten, sportactiviteiten of uitjes ze graag zouden willen doen, binnen de financiële en inhoudelijke kaders die door de gemeente bepaald zijn. Alleen als er een digitale mogelijkheid is om kaartjes te kopen of contributies te betalen, is dit een gebruiksvriendelijk scenario.

Score +/-

Draagt bij aan het bevorderen van maatschappelijke participatie

Als genoeg aanbieders meedoen, biedt de Ooievaarspas 2.0 toegang tot een breed scala aan activiteiten en voordelen op het gebied van sport, cultuur en recreatie. Dit stelt mensen met een minimaal inkomen in staat om actief deel te nemen aan de samenleving. Daadwerkelijke participatie hangt af van onder andere de variëteit aan lokale aanbieders en communicatie en promotie.

Score +

Destigmatiserend

Hoe de pas gebruikt moet worden, bepaalt of dit stigmatiserend is voor inwoners of niet. Als het mogelijk wordt een digitaal systeem in te richten waar betalingen afgehandeld worden, dan hoeven inwoners zich niet bij een balie of ergens anders apart te melden. Ook zou het op te lossen kunnen zijn dat inwoners geen pas hoeven te laten zien, maar bijvoorbeeld alleen een nummer van de pas hoeven door te geven. Als de pas in de app komt te staan is dat ook al een stuk minder stigmatiserend omdat je geen pas hoeft te laten zien, maar alleen een barcode op je telefoon. Een andere oplossing is de pas beschikbaar te stellen (met betaling voor hogere inkomens) aan alle inwoners (zie bijvoorbeeld Rotterdampas). Daardoor is de pas niet gekoppeld aan het beeld van een laag inkomen maar aan een 'uitjes-pas'.

Score +/-

Flexibiliteit en grip

De gemeente kan, door een goede samenwerking met aanbieders, het aanbod van de pas aanpassen aan de specifieke behoeften van de diverse doelgroepen. Feit blijft wel dat de gemeente Leidschendam-Voorburg afhankelijk blijft van Bureau Ooievaarspas. Bureau Ooievaarspas voert de pas ook uit voor Den Haag en Rijswijk. Dat betekent dat helemaal bepalen wat er op de pas komt niet reëel is, omdat men afhankelijk is van de andere partijen. Het zal wel mogelijk moeten blijven dat iedere gemeente eigen beleid terugziet in de pas, zoals inkomensgrenzen en eigen regelingen.

Score +/-

Budgetneutraal

Na een incidentele investering om de verbeteringen door te voeren, kan de pas worden uitgevoerd binnen de bestaande middelen. Bij de 2.0-versie kan het gebruik toenemen, waardoor de uitgaven stijgen. De kosten van Bureau Ooievaarspas kunnen hoger uitvallen met de verbeterde versie door aanpassingen van de website, communicatie, et cetera. Daarnaast heeft de gemeente geringe invloed op de kosten van Bureau Ooievaarspas.

Score +/-

3.3 Scenario 3: Een lokale L-V pas

De gemeente Leidschendam-Voorburg kan ook haar eigen lokale digitale Meedoen Pas opzetten. Zowel grote als kleinere gemeenten hebben hun eigen lokale pas voor de minima, onder andere de Zoetermeerpas, de U-pas en de Rotterdampas. De opzet kan net zo zijn als de Ooievaarspas, maar dan met een meer lokaal aanbod. Ook is het mogelijk om meerdere regelingen toe te voegen, of meerdere budgetten voor verschillende regelingen.

De gemeente kan ervoor kiezen om de uitvoering en dan met name het platform, uit te besteden aan een organisatie die daarin gespecialiseerd is. De regeling bestaat uit een overzichtelijke website waarbij inwoners met recht op een minimavoorziening kunnen kiezen welke culturele activiteiten, sportactiviteiten of uitjes ze graag zouden willen doen (in de volksmond het 'bol.com-principe'), binnen de financiële en inhoudelijke kaders die door de gemeente bepaald zijn. De lokale L-V pas wegen we volgens de criteria.

Inclusief

De lokale pas is toegankelijk voor alle minima in de gemeente, inclusief diverse bevolkingsgroepen zoals ouderen, mensen met een beperking en niet-Nederlands sprekenden. Specifieke voordelen en ondersteuning zijn beschikbaar voor kwetsbare groepen, waardoor de pas inclusiviteit bevordert. Nadeel is dat het aanbod van de pas bepaalt aan welke activiteiten mensen kunnen meedoen. Als er gericht aanbod is voor bijvoorbeeld mensen met een beperking, dan pas is het voor deze groep inclusief.

Score +

Gebruikersvriendelijk

De intentie van de lokale pas is dat de aanvraagprocedure eenvoudig is en zowel digitaal als fysiek kan. Idealiter maakt de gemeente gebruik van de gegevens die zij al heeft zodat mensen die in aanmerking komen voor de pas, deze kunnen krijgen zonder veel bewijsstukken. Voor aanbieders is de intentie om op korte termijn uit te betalen en de administratieve last te verlagen. Of dit daadwerkelijk mogelijk is, moet nog worden uitgezocht. De pas moet eenvoudig zijn in gebruik voor zowel inwoners als aanbieders, met een intuïtieve interface voor zowel fysieke als digitale versies. Van belang is dat er duidelijke en eenvoudige instructies en ondersteuning beschikbaar zijn, inclusief meertalige opties.

Score ++

Draagt bij aan het bevorderen van maatschappelijke participatie

Wat de lokale pas extra kan bieden, zijn activiteiten in de buurt. Dit is waar mensen behoefte aan hebben, zo blijkt uit de evaluatie. Wel is het aantal mogelijke aanbieders wat beperkter, omdat je afhankelijk bent van het lokale aanbod.

Score +

Destigmatiserend

De pas blijft aan een persoon gebonden. Afhankelijk van hoe de pas wordt ingericht, kan het minder stigmatiserend zijn. Met een digitaal systeem kan voorkomen worden dat inwoners aan een balie of bij het betalen van de contributie moeten benoemen dat zij een minimapas hebben. Ook zou het op te lossen kunnen zijn als inwoners geen pas hoeven te laten zien, maar dat het voldoende is om een pasnummer door te geven. Een andere oplossing is de pas voor alle inwoners (tegen betaling) beschikbaar te maken.

Score +

Flexibiliteit en grip

De gemeente heeft grip op het aanbod van de pas. De gemeente kan de pas aanpassen aan de lokale behoeften of omstandigheden en is daarmee flexibel. De gemeente is niet afhankelijk van andere gemeenten en is de enige opdrachtgever aan de uitvoerder van de pas. De gemeente kan bijvoorbeeld makkelijker bepalen dat zij real-time managementinformatie wil krijgen en zo zicht houden op de uitgaven.

Score ++

Budgetneutraal

Een nieuw platform/instrument opzetten vraagt een eenmalige extra investering. Dit zou kunnen worden aan-/uitbesteed aan een extern bedrijf. Eventueel inclusief de operationalisatie van het hele uitvoeringsproces, van aanvraag tot toekenning. Mocht het niet worden uitbesteed, dan houdt de gemeente de capaciteitskosten voor communicatie, vinden en uitbetalen van aanbieders, het aanvraagproces en de controle. Dit scenario kan niet budgetneutraal worden uitgevoerd. Er zijn extra opstartkosten en het is niet bekend wat de structurele kosten zullen zijn. Enige efficiencykorting die er nu is door als gemeente één uitvoerder te delen, is er dan niet meer.

Score --

3.4 Samenvattend

In deze afsluitende paragraaf vatten we de drie scenario's samen. Het is aan de gemeente Leidschendam-Voorburg om een weloverwogen keuze te maken.

Scenario 1: een participatieregeling zonder pas

Bij een participatieregeling kunnen mensen een bijdrage van de gemeente krijgen om de kosten van een activiteit te betalen. Er kunnen geen extra middelen of activiteiten toegevoegd worden voor specifieke doelgroepen. Inwoners moeten een aanvraag doen met bewijsstukken. Voor de controle achteraf moeten facturen of bonnetjes bewaard blijven. Omdat het om een bedrag gaat, bepaalt de inwoner zelf aan welke meedoen-activiteit het geld wordt besteed. De inwoner is richting de aanbieder/activiteit/vereniging niet anders dan andere leden en gebruikers waardoor het niet stigmatiserend is. Maatwerk/andere toepassingen voor de gemeente is/zijn beperkt; de enige aanpassing die mogelijk is, is een verhoging of verlaging van het jaarlijkse bedrag. Er kunnen geen extra instrumenten aan worden toegevoegd. De gemeente bepaalt welk bedrag wordt toegekend, wat het inzicht in de kosten vergemakkelijkt, maar niet in waar het bedrag aan besteed wordt. Dit scenario kan budgetneutraal worden uitgevoerd.

Scenario 2: Ooievaarspas 2.0; een verbeterde Ooievaarspas

De Ooievaarspas 2.0 heeft specifieke voordelen en ondersteunt kwetsbare groepen, wat de inclusiviteit bevordert. Het aanvraagproces is eenvoudig en kan zowel digitaal als fysiek worden uitgevoerd zonder bonnetjes. De website is gebruiksvriendelijk, met een intuïtieve interface en meertalige ondersteuning. De pas biedt toegang tot diverse activiteiten en voordelen (sport, cultuur, educatie), wat minima stimuleert om actief deel te nemen aan de samenleving. Het blijft een fysieke pas, die laat zien dat wie hem gebruikt iemand is met een laag inkomen. De gemeente heeft de regie en kan de pas aanpassen aan specifieke behoeften van doelgroepen, wat maatwerk mogelijk maakt. Toch blijft de gemeente afhankelijk van Bureau Ooievaarspas, waardoor volledige controle niet mogelijk is. De verbeteringen van de huidige pas naar een 2.0-versie vraagt een nog niet onderzochte investering.

Scenario 3: een lokale L-V pas

Voor een groot gedeelte zijn de beoordelingen van de Ooievaarspas 2.0 en de lokale pas identiek. Voordeel van de lokale pas is dat er meer lokale activiteiten kunnen worden aangeboden. Argumenten voor dit scenario zijn met name dat de gemeente Leidschendam-Voorburg eigen regie en vrijheid heeft om een pas aan te bieden die past in de context van de gemeente en het nieuwe minimabeleid. Er is in dit scenario meer contact met eigen partners/aanbieders. Nadeel is dat de kosten van een eigen pas boven de begroting uitkomen.

BMC

Databankweg 26D
3821 AL Amersfoort

Postbus 490
3800 AL Amersfoort

(033) 496 52 00
info@bmc.nl
www.bmc.nl

KvK BMC Advies 32078667
IBAN NL91ABNA0504035754
BTW NL80.86.63.598 B.01

Colofon

4 juli 2024

Classificatie : Intern gebruik

Namen adviseurs :

- dr. S.M. Annink
- drs. A.W. Hak
- drs. W.E. Schuurmans - Oosterom

Kenmerknummer : PO041723-2379

Kijk voor meer info op onze website: bmc.nl